

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **20.12.2023**

DİLAN KUNT AYAN
Şanlıurfa Milletvekili

Basına yansıyan ve tarafımıza iletilen bilgilere göre; Şanlıurfa 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda müebbet hapis hükümlüsü ve 31 yıldır cezaevinde olan 59 yaşındaki ağır hasta mahpus İsmail Hakkı Tursun infazını tamamladığı halde; Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu'nun "iyi halli" olmadığı yönünde hazırladığı rapor gerekçesiyle üçüncü kez ertelenmiştir.

30 Aralık 1992 yılında tutuklandığından bu yana cezaevinde tutulan Tursun'un infazı 9 Aralık 2020'de tamamlanmıştır. Buna rağmen ilkin 8 Aralık 2022 tarihinde toplanan İdare ve Gözlem Kurulu, Tursun için "pişman olmadığı" gerekçesiyle 6 ay 5 gün; 7 Haziran'da ise aynı gerekçeyle 6 ay 5 gün tahliyeyi erteleme kararı vermiştir. Üçüncü ve son olarak 13 Aralık 2023 tarihinde toplanan kurul, aynı gerekçelerle Tursun'un "iyi halli olmadığına" karar vermiş ve bir sonraki değerlendirme tarihini 9 ay 5 gün sonraya, 25 Eylül 2024'e bırakmıştır.

İsmail Hakkı Tursun hakkında verilen iyi halli olmadığına dair karara; çeşitli cezaevlerinde ve çeşitli zamanlarda PKK Lideri Abdullah Öcalan üzerindeki tecrit ve Olağanüstü Hal (OHAL) sonrası artan hak ihlallerine karşı başlatılan açlık grevi eylemleri, Efrîn'e dönük saldırılar, tecrit ve tek tip elbiseye karşı 2018'de yapılan açlık grevi, cezaevlerindeki hak ihlallerinin son bulması için yapılan başvurular, koğuş değişikliği esnasında slogan atılması ve cezaevi disiplin kurulu tarafından verilen "disiplin cezaları" gerekçe yapılmıştır. Kararda, Tursun'un 31 yıldır cezaevinde mahpus olduğu belirtilerek, "*Hiç pişman olmadığı ve PKK'nin silahlı örgüt olduğunu kabul etmeyerek sessiz kaldığı ve örgüt hakkında beyanda bulunmak istemediğine*" yer verilmiştir. Hakkında verilen olumsuz kararlara dayanak gösterilen pek çok gerekçe, açıkça ifade ve düşünce özgürlüğü kapsamındadır. Marş, slogan, açlık grevleri pek çok mahkeme kararında ve açıkça yasada barışçıl eylemler olarak suç niteliği taşımamaktadır. Ayrıca Tursun'un cezaevinde örgütlü davranış ve eylemlerde bulunduğu dair iddialar da devletin gözetim ve sorumluluğunda olan cezaevlerinde mümkün olmadığı gibi, tamamen keyfi ve soyut kavramlardır.

İsmail Hakkı Tursun aynı zamanda İHD ve çeşitli derneklerin ağır hasta mahpus listesinde yer almaktadır. Urfa Barosu, İnsan Hakları Derneği ve Özgürlük İçin Hukukçular Derneği'nin Urfa cezaevlerinde tutulan hasta mahpuslara dair 11 Ağustos 2023 tarihinde yayınladıkları raporda, "*Hipertansiyon Hastalığım var. Hiper tansiyondan kaynaklı haftada 2-3 defa burnum kanıyor, kusma vs. oluyor. Bel fıtığım da var. Hipertansiyon için düzenli revire gidiyorum. Hastane doktoru da çizelge veriyor. O çizelgeye göre revirde tedavim uygulandıktan sonra hastaneye sevk ediliyorum. Hipertansiyon için hastane tarafından verilen çizelgeye uygun her gün revire*

gidiyorum. Sonrasında hastaneye sevk yapılıyor. Ancak sevkler çok geç yapılıyor. Tedavimiz rutine uygun ilerlemiyor. Hastane sevkim gerekiyor, sevk yazısına rağmen geç yapılıyor. Revire ya da hastaneye sevklerde sorun yaşıyoruz. Hastaneye gidiş gelişlerde zaman zaman kötü muamele yaşıyoruz. Ağız içi arama, kelepçeli muayene, keyfi arama yapılıyor.” şeklinde, Tursun’un hastalığına dair kendi ifadelerine yer verilmiştir.

Türkiye cezaevlerinde, tespit edebildiğimiz kadarıyla bugün itibarıyla benzer gerekçelerle infazı yakılan ve koşullu salıverilme hakkı engellenen siyasi mahpus sayısı 350 civarındır.

2020 yılında İnfaz Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, koşullu salıverilme için hazırlığı düzenleyen 89. maddeye Anayasa'ya aykırı belirsiz ifadeler taşıyan iyi hal kriterleri getirilmiştir. Bu Kanun değişikliği ve Yönetmelik hükümleri, hukukun en temel ilkelerinden olan lehe kanun ilkesi gereği, suç tarihi daha önce olanlara uygulanmaması gerekirken uygulanmakta ve Anayasaya aykırı bir şekilde hukuki belirlilik içermeyen, yoruma açık, son derece sübjektif olan iyi hal kriterleri, istisnasız tüm siyasi mahpusların aleyhine değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- İsmail Hakkı Tursun'un infaz edilmemiş bir disiplin cezası bulunmakta mıdır? Yok ise, infaz edilen disiplin cezaları İnfaz Kanunu m. 48/4 gereği kaldırılmış olacağından neden gerekçede bunlara yer verilmektedir?
- 2- Tursun hakkında verilen olumsuz kararda gerekçe olarak gösterilen, marş, slogan ve açlık grevi eylemleri ifade ve düşünce hürriyeti bağlamında temel bir hak olup, neye dayanarak karara yazılmıştır?
- 3- Mütemadi suçlarda yakalama işlemi ile birlikte eylemin kesildiği kabul edildiğine göre mahpus hangi kanuna, hangi doktrine göre örgüt üyesi gibi değerlendirilmektedir?
- 4- Tursun'un “pişman olmadığı” gerekçesiyle tahliyesinin engellenmesi, bir yargılama faaliyeti olup, İdari Gözetim Kurulları hangi yasa ve yetkiye dayanarak yargılama faaliyeti yürütmektedir?
- 5- Bir kişinin herhangi bir konuda düşünce ve kanaat açıklamaya mecbur bırakılması Anayasaya aykırılık teşkil etmekte olup, İdari Gözetim Kurulları hangi yasa ve yetkiye dayanarak bu yönlü sorular sormakta ve bunu olumsuz kanaate gerekçe olarak yazmaktadır?
- 6- 31 yıldır cezaevinde tutulmakta olan 59 yaşındaki hasta mahpus Tursun'un, çeşitli ve ağır hastalıkları olmasına rağmen, İGK 'da sağlık durumu ve tedaviye erişimi bakımından hiçbir değerlendirme yapılmama nedeni nedir?
- 7- Tursun için yapılacak 4. Kurul toplantısı, 25 Eylül 2024 tarihine verilmiştir. Kurul toplanma aralığı, yasaya ve amacına aykırılık taşımaktadır. Aynı zamanda hürriyeti tahdit suçunu oluşturan bu pratiklerle ilgili Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?